

EDINOST

„EDINOST“
Ishaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob Goriškem, Gorickem in sobotah. Zjutranje izdaje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obujno izdanje stane: za 12 mesecev f. 2.00, izven Avstrije f. 1.00 za vsi mese.
Na naročbe brez priložne naročilne se ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 2 avc., v Gorici po 3 avc. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 avc., v Gorici 3 avc.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslov s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana omenitve in javnozavale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nifrakovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo ulica Caserma 13. Odprta reklamacija se prosto poštnina.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko. „Edinost je moč!“

Irredentizem.

Izborna glasilo dunajskih socijalnih demokratov prineslo je te dni jako umesten članek o irredentizmu. Temu dunajskemu listu moramo biti zares hvaležni, kajti to je prvo glasilo v središču države, ki je jelo slikati naše primorske razmere tako kakoršne so v resnici in ki je toli pogumno, da ključ otoka po njega pravem imenu.

V svoji številki s dne 13. oktobra t. l. se bavi s irredentizmom na Ogerskem, kjer bivajo Romuni, in pa na Primorskem. Primerjajoč irredentistične pojave od tu in tam prikaže do povsem logičnega zaključka, da so ti žalostni pojavi med Romuni le posledica krutega madjarskega nasilstva, dočim je to med našimi italijanskimi irredentovci — aršen nagib.

Zagotovili, da med Romuni ne bi bilo nikdar irredentovskih pojavov, ako bi bili Madjari pravični in ne bi kratili najsvetejših pravic narodu romunskemu, dokazal je omenjeni list, da stojé stvari povsem drugače med našimi italijanskimi irredentovci.

Naši odločilni krogi menijo, da irredentistične gibanje po Italiji mora pešati tem bolj, čim prijaznejše odnoseje gojimo s naše strani do sosednje države. To mnenje je povsem krivo, kajti skušnjava nam kaže, da je ravno narobe, kar pa hočeti pomasti naša in italijanska vlada raznimi malenkostnimi sredstvi: prikrievanjem, potajevanjem in pa zasmehevanjem, češ: vse to so le otrodarije. Spomniti se moramo le demonstracij, ki so se dogodile v Rimu povodom mestnih volitev v Trstu, na osetudne demonstracije po Južnem Tirolskem in Primorskem, posebno pa na občni sabor društva „Circolo Garibaldi“ iz najnovejše dobe, pri katerem aborovanju so gospóda irredentovci prekoračili meje predranosti. Ti dogodki morajo boleti v srce vsakega Avstrijca, a o vsem tem je nemško-liberalno časopisje — molčalo. V tem molčanju se nam sreali patrijotizem nemških liberalcev.

Zborovanje se je vrátilo v Milano in so se ga vdeležili poleg glasovitega Imbrianija tudi rasni drugi odličnjaki in saupni možje iz Trsta, Istre, Gorice, Tridenta in Dalmacije. Rasprave so bile jako viharne, — kar je potrdilo celo glasilo italijanske vlade, list „La Tribuna“ — in slednjé je stavilo več odličnjakov — med temi tudi zastopniki avstrijskih pokrajin — predlog, da naj bi četa pogumnih mož vdrila na avstrijska tla s orožjem v roki.

To je bilo vendar prehudo celo glasovltemu Imbrianiju in le prizdvanju po-

slednjega se je zahvaliti, da so odklonili ta predlog s malo večino glasov.

Naveli bi lahko celo vrsto takih in enakih irredentistiških pojavov. Za ta hip res niso nevarni taki pojavi, ali postali bi lahko jako nevarni v resnih slučajih, kajti ni dvombe, da so taki dogodki s te in one strani v tesni zvezi med seboj. Tisoč in tisoč nitij je napeljanih s te na ono stran, katerih nasledovati niti ni mogoče. Tako je n. pr. nedavno objavil goriški list „Corriere di Gorizia“ na vides čisto nedolžno vest, da v Milanu ishajajoči „Il Secolo“ prihodnji teden prinese na posebni prilogi sliko mesta Goriškega. Namen tej notici je bil le ta, da opozori svoje šitelje na omenjeni milanski list. In veste, kaj je bila ta priloga lista „Il Secolo“? Najdrznejše irredentovsko glasilo „Le cento città d'Italia“, koje prištevava Gorico, Trieste itd. italijanskim mestom. In tako roma to glasilo v tisočero izvodih po naši Primorski. Istotako romajo po Primorskem — ne da bi bilo možno dognati, kako se to vrši — tisoče izvodov prepovedanega irredentovskega časopisa „L'Eco delle Alpi Giulie“, da pripravljajo „patrijote“ na trenotek „odrešitve iz avstrijskega jarma“.

Toda čemu bi navajali nadaljnih vzgledov, saj mora biti jasno vsakomur, da med takraj in onkraj obstoji taka zveza s vsemi posledicami, koje more imeti.

Sedaj gre le za to — pravi „Reichspost“ — kaka sredstva bi morali uporabiti, da vdrisimo te neprilčnosti.

Dočim smo uverjeni, kakor rečeno, da je irredentizem, kolikor ga je na Sedmograjskem, le izbruh nevolje valed brezprimernega postopanja s avstrijskimi Romuni od strani madjarskih šovinistov in da bi ta irredentizem izginil takoj, ako bi humanno postopali s Romuni, je pa to vse drugače na naši južni meji. Tu imajo naši italijanski vse, karkoli jim srce pošeli; bolje bi jim ne moglo biti v narodnem pogledu niti tedaj, ako bi se jim izpolnila njih poslednja želja: združenje južnih pokrajin s materjo Italijo.

Tu gotove ni smeti nadaljevati mehko postopanje.

Kako torej?

Tudi sa te pokrajine in njih čudne odnoseje — pravi konečno „Reichspost“ — ne bi hoteli priporočati strogost, ali kar zahtevamo v interesu države in prejasne dinastije je nastopno:

1.) 40.000 do 50.000 Italijanov, ki so italijanski podaniki in ki iščejo

v šolski osek, kjer je mimo dr. Bleiweisa, Costo in Tomana sodeloval v prid in razvitek našega šolstva. Oni osek je predlagal zboru v 11. seji leta 1869. svoje navsete, katere je sprejel, da „ima biti po vseh ljudskih šolah slovenski jezik poučni jezik, jednako tudi na učiteljski; da se ima uvesti v vse gimnazije na Kranjskem slovenščina kakor poučni jezik in da se ima ustanoviti v Ljubljani pravoznanska akademija s slovenskim jezikom . . .“

Mnogo tega so Slovenci na Kranjskem dosegli — ostali Slovenci pa še dodajujejo, da tudi njim zasvetijo milejše zvezdice.

Našim duševnim zavodom bil je vsikdar veron ud, tako je bil dosmrtni ud družbe sv. Mohora in od leta 1860. poverjenik dekaniji Vipavski, ki je povprečno leto sa letom štela 600 družbenikov.

Soudeleževal se je delovanja pri „Matici Slovenski“, kateri je bil ustanovitelj in katera ga je poklicala v odbor, kjer je ostal do smrti. V 56. skupščini odbora nasnanil je društveni tajnik, da je odbornik Grabrijan v Gospodu zaspal, v kar so bili vsi navzoči

in tudi dobivajo vsakdanji kruh po naših južnih pokrajinah, je pojasniti stališče, da ni smeti zlorabljeni naše gostoljubnosti. 2.) Onim Židom po Primorski, ki pospešujejo irredentovsko gonbo iz umazanih namenov, je treba zaustaviti ta posel. Vse irredentovsko časopisje je v rokah Židov in s temi poslednjimi povezanih liberalcev; ne treba torej drugega, nego da tem poslednjim obesijo jasni nekoliko višje, in takoj se zasučé vsa stvar. 3.) Nikakor ni smeti izročati tejkliki na milost in nemilost državi svete življe, Slovane, Nemce in konservativne Italijane. Visoka vlada mora skrbeti za to, da se bodo mogli avstrijski življi svobodno razvijati materijalno in kulturelno!

Politiške vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica.) K poročilu o prvi seji poslanske zbornice je dodati še, da se predlog poslanca Pernerstorferja, sadavajoči volilno reformo, glasi nastopno:

„Predlagam, da se naloži odesku za volilno reformo takoj prestopiti v posvetovanje predložéne volilne reforme ter da mu je sporoditi zbornici v teku štirih tednov o v stanju posvetovanj.“

Danes je raspravljala zbornica o nujnosti tega predloga, toda pri poznanem „navdušenju“ koaliranih strank za volilno reformo ne moremo verovati, da bi bila zbornica pritrčila nujnosti. Morda prijavimo vapeh glasovanja med najnovejšimi vestmi.

Poslanec Šuklje je iztopil iz proračunskega odeska. Kaj pa s mandatom?

Volilna reforma. Čomu godrnjamo in zabavljamo toliko?! Saj so se že sešli na povabilo ministerkega predsednika, gospóda ministri in načelniki koaliranih strank v posvetovanja o volilni reformi. Posvetovanja se bodo nadaljevala prihodnje dni. — Koliko zaresne volje imajo nemški liberalci za volilno reformo, pa je rasvidno iz dejstva, da glavno njih glasilo imenuje Pernerstorferjev predlog, katerega prijavljamo na drugem mestu, — grozno demonstracijo. Ne, gospóda nočejo volilne reforme v smislu resničnega razširjenja političnih pravic, ampak posvetovali bi se radi tako dolgo, dokler ne smrcvarijo kakov nestvor, pravi Blažev žegen, ki ne bode škodil liberalcem, politično brezpravnim pa ne koristil. In dotlej jih bode že hranila in vzdrževala pri življenju skrbna mati koalicija.

globoko ginjeni. Posebno živo se je potezal, da bi bilo to znamenito društvo dobilo svojo lastno tiskarnico. Soudeleževal se je ob jednem pri slovenskih gimnazijskih berilih Bleiweisovih in pri slovarju.

Podpiral pa je tudi pisatelj in izdajatelj slovenskih knjig ter kupoval vse na novo izšle knjige.

Kakor je bil prijatelj znanosti, tako tudi umetnosti domače in marsikatero mlado moč je on vzbudil, podpiral, navduševal. Spominjam tu le na prerano umrlega glasbenega strokovnjaka Antona Hribarja, ki je povsem njegov gojenec. Grabrijanu se ima Slovenska zahvaliti, da je dobila Hribarja, „očeta narodnega petja na Goriškem“, kakor ga imenuje dne 19. januarja 1887. „Edinost“.

Dekana Grabrijana je on kakor očeta spoštoval, ljubil, bil mu udan, pokoren njegovim besedam. Večkrat je pravil: „Jaz poznam na svetu le dva moža; prvi je dekan Grabrijan, drugi pa oče Friderik Hönigmann, provincijal oo. frančiškanov na Kostanjevici. Grabrijan me je navdušil za glasbo; on mi

Kralj Aleksander srbski je dospel sinoči v Potsdam, kjer so ga pričakovali na kolodvoru nemški cesar in druga visoka gospóda. Pri dvornem obedu sta si seveda nazdravljala cesar in kralj.

Bolezen ruskega carja. Iz Aten poročajo, da je najel na otoku Krfu stanovanje tudi princ Waleski in da bode bival tam sajedno s bolnim carjem.

Vojna med Kitajcem in Japonsko. V Shangaju je razširjena vest, da so Japonci vzeli Port-Artur. Z druge strani pa poročajo zopet, da si obe armadi stojiti nasproti ob reki Jalu. Japonski general Yamagata čaka baje na prihod teškega topništva, predno napade zopet Kitajce. Ogleduhi trde, da broji kitajska vojska 25.000 mož.

Različne vesti.

Tržaške rodoljube, ki se zanimajo za slovensko ljudsko šolstvo v našem mestu, vabim na pogovor za prihodnjo soboto (20. t. m.) ob 9. uri sveder v prostoru „Slovenske Čitalnice“ Matko Mandić.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu daroval je Vouk 20 stotink v stavu, da „Pizbonček“ ne misli se ženiti s góno. S. v Ospu. — Anton Vodopivec 30 avc. kot kaznen, ker ni hotel ponočnim krokarjem vrata odpreti, ko so oni trkali.

All jih res ni sram?! Tukajnja babja čenča, ki čuje na ime „Il Piccolo“, se baha v svojem večeršnjem večernem izdanju, da se je udeležilo gnjusne demonstracije v Koprnu tudi mnogo slovenskih kmetov iz Gažons, Šmarij, Srgašev, Pobegov, Kerkavo in Brtokov, kateri soobčutijo to splošno bol.

Vemo sicer, da je to „veliko število“ „Piccolovih“ kmetov in „sočutstvanje“ istih smatrati cum grano salis. Kajti uverjeni smo, da je vse „čutstvanje“ nekaterih prodancev imelo svoj izvor v obili — jedati in pijači.

Ali žalostno, prežalostno je vendar, da se sploh najde slovenska duša, ki se za polid vina in malo mesa dá zlorabljeni za demonstracije proti vladnim naredbam, proti postavam in proti svoji lastni krvi. Žalostno je, prežalostno, da slovenska roka služi hlapčevski izdajalcem cesarja in naše domovine avstrijske. Žalostno je, prežalostno, da je med našim ljudstvom še tscih, ki so prodali sebe, svojo mater in svojo dušo za — judežev groš, ki torej ne poznajo drugega Boga nego — svoj trebuh.

In vprašati moramo te zasleplence: ali so res izgubili vso sramoto, ali jih res ni več sram pred Bogom in pred poštnimi ljudmi?!!

je zisgal besede in jaz sem narojal napeve. Jaz ga tako spoštujem, da bi kmalo rekol: Bog, Mati Božja in Grabrijan“.

Poznal je pisatelj do dobrega Hribarja in reči more, da je drugače krepak mož po smrti Grabrijana vedno bolj in bolj hiral. Nekdaj sta Horac pa Mecena umrla l. 8 pr. Kr., v naši dobi, l. 1819, sta umrla Vodnik in njegov Mecena Zois istoga leta, a tudi Hribar ni dolgo preživel svojega vzbuditelja in Mecena Grabrijana.

Pod Hribarjevimi vodstvom in pri vplivu Grabrijanovom ustanovil se je bil v Vipavi močan pevski zbor, kakoršnih ni bilo v tistem času skoro nikjer po Slovenskem; dokas temu je, da je isti zbor večkrat nastopil v Goriški čitalnici leta 1862 in vsaki-krat je ta močani zbor v Gorici žel zasluženjo pohvalo ne le od občinstva sploh, temuč tudi od večšakov. Hribarjevo ime je zaslovelo po vsem Nortanjskem in po Primorskem, in sicer tako, da so si vplivni možje prizadevali, da spravijo Hribarja v Gorico, kjer je bil kasneje c. kr. voditelj doške vadicne, dokler ga ni prerana smrt odvzela 8. maja 1887.

(Dalje prib.)

PODLISTEK.

Jurij Grabrijan.

Spisal Julij pl. Kleinmayr.

Vipavcem ustanovil je leta 1864. „Čitalnico“ ter bil jej predsednik in prvi voditelj do slednjega zdihljeja. Bil je sploh duša vsemu narodnemu gibanju od Gorice do Postojine. Bil je Vipavcem in Vipavski dolini to, kar dr. Janes Bleiweis za vse Slovensko.

Grabrijan je menil, da so s konstitucionalizmom napočili tudi za Slovence milejši dnovi; videl je, koliko je tu še opraviti; krepkega se je čutil koristiti svojemu narodu in se je navdušeno uvrtil med prvoboritlje. Vdeleževal se je novega političnega življenja in dajal marsikatero dobre in zdrave navsete. On je do dobrega poznal pravične zahteve svojega naroda, kateromu pripomodi v boljše duševno in materijalno stanje je bil njegov blagi namen vedno in alasti v kranjskem deželnum aboru. Živahno se je leta 1866. do 1869. udeleževal obširnih rasprav radi vpejljave slovenskega poučnega jezika v šole na Kranjskem. Leta 1869. volili so ga in s bora

Za sv. Ivanske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda je podaril g. Josip Skalović 3 krome in 70 stotink kot prislužek za igranje na glasovir ob priliki nenadejanega obhajanja imendana Terese v Bazovici v gostilni „pri lipi“; in sicer po 2 stotinki za vsak „bolceer“. Temu sta pridodala gg. Vinko — da mu ni bilo treba plesati — in Lonjerski Trč — ker mu je ozdravil trebuch — 40 stotink. Vкупno torej 4 krome in 30 stotink.

Nov notar. G. Fran Dubrovčič, katerega je bilo imenovalo o. kr. pravosodno ministerstvo notarjem v Podgradu, je storil predpisano notarsko prisego in s tem je pooblaščen, da vrši notarsko službo v hrvatskem, italijanskem in nemškem jeziku.

Skušnje učiteljske sposobnosti pri o. kr. izpraševalni komisiji v Kopru prične se dne 12. novembra t. l. Doslej oglašilo se je 5 učiteljev za maščanske šole s italijanskim poučnim jezikom; 15 učiteljev in učiteljic za ljudske šole s italijanskim poučnim jezikom; 3 učitelji za hrvatske ljudske šole; 12 učiteljev in učiteljic za slovenske šole. Nekaj so jih baje že oglašili in bodo letos najmenj blizu 40 učiteljev in učiteljic pri skušnji.

Nameščenje novih učiteljev. Maturanti leta 1894. so dobili te-le učiteljske službe: gg. Godina v Trstu pri peterozrednici Cirila-Methodove družbe, Gorkič v Škednji pri Trstu, Gruntar v Tolminu, Jelovšek v okolici Pijajski na Štajerskem, Kava v Lubinjah na Tolminskem, Kodrič v Dornbergu, Kokole v Cirknem, Križman v Kalu pri Kanalu, Muznik na Žagi, Pero v Kamnjah, Rylavly v Brestovici, Marzolin, Paulin in Niederkorn na mestnih šolah v Trstu, Antoniazio in Ricotti na mestnih šolah na Reki.

Ljudske šole v Kopru so se radi prevladajoče dávice zaprle, pač pa je še odprta o. kr. vadišca, v katero zahajajo tudi otroci od 6—10. leta. Ali — ali!

Izgredl. Iz Kopra nam pišejo pod tem naslovom: V ponedeljek na večer lilo je kakor iz škafa in med tem časom bila je seja občinskega sveta, ki je protestoval proti znani naredbi ministerki radi italijansko-slovenskih napisov na tukajšnjem o. kr. sodišču. Več sto judij nabralo se je na glavnem trgu in po sklenjeni seji, ob 7. uri zvečer, zarjavelo je to ljudstvo gromoviti „Evviva Itria italiana“, „Evviva Madonizza“ (dr. Madonizza mlajši, bogataš in duševni oče vseh glavnejših zadev). Vkljub preobletemu vremenu, hudemu viharju in plohi, hodila je ta razsrdjena množica s kričanjem, vpitjem in petjem po vsem mestu. Ustavila se je sem ter tja pri hišah nekaterih Slovencev in Hrvatov, ter lomila dur, pokončevala okna itd. To je trajalo blizu nad 2 uri — a prihodnji večer, to je v terek bili smo mirni, kajti močne žandarmerijske patrolje korakale so po mestu.

Dovolite, da tudi mi nismo povsem zadovoljni s ukazom, kajti kaj nam pomaga italijansko-slovenski napis, če uradniki slovensčine osirom hrvaščine ne znajo. Stvar, stvar, arno in arno — a ne oblika!

Mrzel curek na vroče kri. V današnjem zjutranjem izdanju smo sporočili o demonstrativni seji občinskega zastopa v Kopru, v koji seji je „slovesno“ protestoval proti naredbi o. kr. prizivnega sodišča gledé toli nesrečnih, a toli pravičnih dvojezičnih napisov na sodišču „čisto italijanske dežele“. No, o. kr. okrajno glavarstvo je jednostavno o b u s t a v i l o izvršitev tega sklepa, ker je s tem — takó utemeljuje o. kr. okrajno glavarstvo, — občinski zastop prekoračil meje svojega delokroga. A vrlim koperskim lahonskim hujšakom se ni zadoščala ta dovolj jasna prepoved: dné 16. t. m. hoteli so vprizoriti drugo demonstracijo. Tedaj pa so posegli orožniki vmes in razgnali zaslepljeno druhal. Praviči na ljubo pa moramo naglasiti, da je ljudstvo v svoji celóti jako mirno, ljubno ter da spoštuje svoje sodeželane slovenske narodnosti in naredbe o. kr. oblasti. Ves hrup po istrskih mestih provzrokuje par lahonskih hujšakov, ki hodijo v šolo k „Piccolu“, „Independentu“, da, morda celó k „Mattinu“ in „Popolu“. Tem rogoviležem naj bi vlada stopila na prate, pa — mirna Buona!

Občni zbor „Bratovščine sv. Cirila in Metoda“ s sedetjem pri sv. Jakobu v Trstu, se bode vrátil v nedeljo dne 28. oktobra ob 4 1/2. uri popoldne v prostorih slovenske ljudske šole družbe sv. Cirila in Metoda v ulici Giuliani pri sv. Jakobu. Vspored: 1. Nagovor predsednika, 2. Poročilo tajnika.

3. Poročilo blagajničarja, 4. Volitev predsednika in odbora na podlagi popravljenih pravil, 5. Eventualni predlogi.

Vabimo s tem vse častilce naših sv. apostolov, da se mnogoštevilno vdeležé tega zbora.

Kdo je Besenghi? Če-č meatece Izola pridružilo se je Piranu in Kopru v demonstracijah proti „poslovenjenju“ sodišč, kajti tudi Izola hoče braniti „starodavna latinska narodna prava“! Dne 16. t. meseca bila je „slovesna“ seja občinskega zastopa, potem je tolpa kričašev v „slovesno-demonstrativnem“ sprovodu popevala po ulicah: „Nella patria del Besenghi non si parla che italiano!“ Torej „slavnemu Besenghiju na ljubo se Izola ne sme „posloveniti“. Kdo je Besenghi? Čujemo, da je bil Koperski literat, toda sem si je zaslužil toliko slave, tega — v našo „sramoto“ priznamo — ne vemo. Morda se je v Besenghiju porodil novi Dante, Tasso, Petrarca ali kdo zna kak šenij — mogoče da ga poznajo „bratje“ onkraj velike luže bolje nego mi! Duševni junak pa je moral biti vsekakor, ker Izola njegovo „patrio“ ne da posloveniti.

Od sv. Ivana nam pišejo: Mnogo zavarovalcev banke „Slavije“ po tržiški okolici bi želeli, da bi odpadla rasna zastopstva te banke po okolici in da bi posloval jeden sam zastop v mestu. Vsaki okoličan gre že tako ali tako jako pogosto v mesto, kjer bi lahko mimogrede opravil svoj posel pri zastopstvu banke. Okoličanskih zastopnikov pa čisto niti ni doma in zastop je bila vsa pot. Posledica temu je, da ljudje zastajajo s plačili in slednjé pride — težba.

Zastop banke „Slavije“ je sedaj v ulici Giulia, torej na Vrdeli, v najsvetnejšem okraju okolice. Ker se pa tožijo ljudje, da ima zastop le italijansko tablo, prosili bi slavni glavni zastop v Ljubljani, da ukrene potrebno v tem pogledu, sicer bodo imeli prav tisti, ki jadikujejo, da je Trst izgubljen za nas. Jas pa pravim, da Trst ni izgubljen, samo delati je treba. Kdor veđ more, naj veđ stori! Ven torej se slovenskimi tablami, vsi vi trgovci in obrtniki!

Dobro se pričel! Piranski dopisnik „Il Piccola“ poroča, da se je večeraj vrátil s dopusta v Piran sodnik gosp. Markolin. Ko je prevzel s nova vodstvo sodišča, ukazal je takoj, da se odstrani samoitalijanski napis na poslojpu, na čigar mesto ima priti po ukazu višje oblasti tabla s italijansko-slovenskim napisom. A glej! Niti jeden sodnijskih služabnikov ni hotel sneti table (!). Sodnik je pozval po redu vse kovače mesta, toda nobeden ni hotel lotiti se tega dela (!!). Konečno se je lotil dela sodni vročevalec gosp. Ruzsier. Med tem se je zbral pred sodiščem veđ stotin ljudij, ki so kričali na Ruzsiera, ga p s o v a l i i n m e t a l i k a m e n j e v a n j. (!!) Ruzsier se je trudil pol ure, dokler je odstranil tablo. — Takó torej piranski Lahoni spoštujete naredbo o. kr. oblastnij! Dobro se pričel!

Blazen vojak. Večeraj popol. je opravljal 29letni vojak Rajmund Pulč iz Pasa v Istri svojo službo kot kuhar v mali vojašnici v ulici Madonna del Mare (poleg zaporov). H krati je mladenič menda zblaznel, kajti nabil je puško s 5 naboji, zaklenil vrata kuhinje in sprožil hitec v vrata. Kroglja je prodrla vrata, prebila na dvorišču stojédemu desetniku Saxidi iz Gorice desno peto, udarila skozi smetišče in konečno obtičala ob zidu. Pulč je na to skočil s puško v roki na dvorišče in predno so se tam stoječi prestrašeni vojaki zganili zgrabil je blaznenca nadzornik policijskih stražarjev g. Pangera, mu iztrgal puško iz rok in po ukazu navzočega poročnika je prihitel v stražar Carnobori vklebil blaznenca. Ranjenega desetnika so odvedli v bolnišnico, blaznega vojaka pa v zapor v veliko vojašnico.

Statistika tržiška. Od 7. do 13. t. m. rodilo se v tržiški občini 66 otrok (33 možkih in 33 ženskih), poleg teh je bilo 6 mrtvorojenih (3 možkega in 3 ženskega spola). (Tu je vendar enkrat rodka „jednakopravnost“ med živimi in mrtvorojenimi možkega in ženskega spola! Op. stavčeva). Umrla je 77 oseb (45 možkih in 32 ženskih). V razmuru na številu prebivalstva pride 25-66 mrličev na vsake 1000 duš. Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 4 slučaje škrlatice, 9 slučajeve dávice, 2 sl. vročinske bolezni, 8 sl. jetike, 8 sl. vnetja sôpnih organov, 2 sl. kápi in 2 samomora.

Napad. Minolo nedeljo so se sprehajala dekleta Beatrice Benza, Pia Raffael in Ernestina Pavlin po cesti pri sv. Ani. Ko so prišle do železniškega mostu, zgrabil je nesnan mladenič Benzo, ki je bila nekoliko zaostala za svojimi tovarišicima, za vrat, hoteč ji iztrgati zlato ovratno verišico. Ker se mu ni to posrečilo, pobegnil je. Dekleta so ubežala, klicaje na pomoč. H krati se je vrnil napadalce, sgrabil Pavlinovo za vrat, jo vrgel na tla in raniil s nožem nad desnim očišom. Ta napad so prijaviли policijskemu komisarijatu pri sv. Jakobu. Dekle je le lahko ranjeno. Napadalec išče redarstvo.

Samomor in poskušeni samomor. Nié manj, nego 4 slučaj v jednem dnevu! 33 letni podzvetnik Ivan Stoparič stanujoč pri Sv. Ani hšt. 324, vrgel se je večeraj raz stopnice svojega stanovanja v vežo. Pobil se je močno na glavi; odnesli so ga v bolnišnico. Možu se meša v glavi. — 38letni kancelist pri tukajšnjem o. kr. zemlje knjiznem uradu Fran Schramm, stanujoč v ulici S. Lucia hšt. 8, ustrail se je večeraj s jutraj v javnem stranišču na trgu S. Katerina v desno sonce. Težko ranjenega so odnesli v bolnišnico, a vendar je še nekoliko naedeje, da ozdravi. Vzrok poskušnemu samomoru je menda težka bolezen na živcih. — 30letni trgovski agent Fran Leban, stanujoč v novej ulici h. št. 8, obeeil se je večeraj na obešalo za obleko, ki je pričvrščeno na vratih njegovega stanovanja. Odrezali so ga še živega in ga prenesli v bolnišnico, kjer pa se je pokazalo, da je nesrečnežu vrv strla gilo. Njegovo stanje je sila nevarno. Leban baje ni pri pravi pameti. — 24letna dekla Frančiška Uršič iz Postojine, službujoče v hiši št. 26 v ulici Carintia pri g. Šorlju, šla je večeraj popoldne k svojemu ljubljencu, pekovskemu pomočniku Alojsiju Štolč, stanujočemu v ulici Madonina hšt. 4 in tam se je zastrupila. Prihitel v zdravnik s zdravniške postaje je nesrečnici ispral želodec in ukazal, da jo odpeljejo v bolnišnico, toda, komaj je dospela tje, isdahnila je svojo dušo. Dekle je iskalo smrt, ker se ji je isneveril ljubimec.

Potrjena smrtna obsodba. Dne 12. maja t. l. je bil pred dunajskim porotnim sodiščem obsojen na smrt 29letni Sigmund Hozsovski iz Cikova v Galiciji. Hozsovski je jako nadržan človek; študirjal je pravo na vsoučilišču v Lvovu in odslužil v vojaštvu svoje leto kot prostovoljec. Njegov oče je posestnik in je bil okrajni sodnik v Cikovu. Mladi Hozsovski se je zaljubil v lepo služabnico svojega očeta, Marijo Nosalik; saradi nje pa je bil strašno ljubosumen na — župnika Josipa Ardona. Hotel se je maščevati nad obema. Svojo ljubico je svabil v gost in tam je ustrelil nanjo, toda raniil jo je le lahko, potem jo je hotel sadaviti. Deklé si je isprosil življenje s pogojem, da ga ne ovadi. Dne 7. aprila pod večer pa je počakal Hozsovski, preobleđen v obleko svoje matere, na župnika v župnijskem vrtu, in ko je župnik vstopil, pobil ga je s sekiro, potem pa ga je končal s bodalom. Prišedši domov, sežgal je obleko ter povedal svoji ljubici, da je ubil župnika. Potem je legel mirno spat. Orožniki pa so morilec prijeli še istega dne, na kar je povedala tudi dekla, da je hotel umoriti in njo. Zaradi teh slodejatev bil je obsojen na smrt, toda njegov branitelj vložil je ničovno pritožbo, še, da hudodelec ni pri pravi pameti. Kazenski sodišče je pred večerajšnjem zavrglo pritožbo, potrdivši smrtno obsodbo.

Obsojen anarhist. Te dni je razpravljalo vrhovno sodišče v Madridu o službenem utoku proti smrtni obsodbi anarhista Santiaga Salvadorja, ki je bil, kakor se menda še spominjajo naši čitatelji, vrgel bombo v gledališču „Licej“ v Barceloni. Obtoženec branitelj ni prišel k razpravi. Državni pravdnik je zahteval, da vrhovno sodišče potrdi obsodbo, naglašajoč, da branitelj sam priznava, da obsojenec zasluži smrt, kar dokazuje branitelj s tem, da ni prišel k razpravi. Vrhovno sodišče je res potrdilo obsodbo, koja se izvrš v kratkem.

Slon prevrnil vlak. Te dni se je blizu železniške postaje Gjułkera v vatočni Indiji uprl po noči slon bravolaku. Slon je trčel z vso silo z glavo v lokomotivo; stroj je sicer nekoliko časa porival velikana pred seboj, potem pa je skočil iz tira s prvimi vagoni vred. Drugo jutro našli so slona mrtvega poleg železniške proge.

Policijsko. Minolo noč zaprli so zopet tri ponočne razgrajalce. Isti so: 25letni prodajalec rib Anton F. 37letni tešak Anton F. in 45letni dninar Dominik C. Vsi trije so Tržačani in vsem trem udarilo je novo vino v glavo — 28letni tapetar Anton C. iz Trsta prijavil se je minolo noč v zaporu v ulci Tigor, izjavljajoč, da je ponoveril trgovcu Hrvvihu 20 glđ. Nezvestega agenta so pridržali v zaporu. — 48letnega brezposelnega Stefana Pajka iz Sešanskega okraja so zaprli, ker se je brez posla potikal po Trstu, dasi je bil že izgnan od tu.

Loterijske številke. Izšrebane 17. t. m.:

Praga:	34	54,	55,	31,	42.
Lvov:	20,	72,	2,	39,	1.
Sibirij:	24,	55,	56,	60,	7.

Najnovije vesti.

Dunaj 18. Zaručena nemška levica sklenila je odložiti izvršitev predtojnika dotlej, dokler ne ozdravi grof Kuenburg.

Budimpešta 18. Finančni odsek poslanske zbornice prišel je večeraj posvetovanja o proradunu. Ministerski predsednik Wekerle je isjavil, da so stroški za notranji cesarski dvor isključeni iz državnih funkcij, koje vršijo na Ogerskem isključno ogerski praporniki. Sestavljen je notranjega dvora je pravo cesarja samega in ministerski predsednik misli, da cepljenje tega dvora ne bi bilo niiti umestno, niti mogoče.

Budejovice 18. V zgradbah nad južoškimi prometnarnami narstal je minolo noč ogenj ki je uničil veđi del strojev. Ogenj se ni razširil v jame, satorej delo ni bilo pretrgano.

Pariz 18. Predsednik republike Casimir-Perier je poslal Pasteurjevemu savodu 5000 frankov za širjenje zdravilne krvne vode proti dávici.

Pariz 18. „Agence Havas“ javlja iz Peterburga, da car ne odpotuje v Krf.

Trgovinske brojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 630—631, za spomlad 675—676 Korusa za oktober 630 do 640. Oves za spomlad 610—611. Ri nova 532—534.

Pšenica nova od 75 kil. f. 640—645, od 79 kil. f. 645—650, od 80 kil. f. 650—655, od 81 kil. f. 655—660, od 82 kil. for. 660—665.

Jčmen 635—640; proso 670—690.

Pšenica: 8 tabe ponedbe, popravševanje živahno, stalno, jako rastoče. Prodalo se je 20.000 met. st. 2 nč. draže. Vreme: lepo.

Praga. Neratirani sladkor za oktober f. 18-90 december f. 18-35, bolje, vreme deševno in mrzlo.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpeljatev procej f. 30/100. Novemberr-maro f. 29-75. — Concesso za november-maro 30— do 30-50. Četvrti za november 31-25. V glavah (sodih) za polovico oktobra 82/100, za konec oktobra 81/100.

Havra. Kava Santos good average za oktober 86—, za februar 77-95.

Hamburg. Santos good average za oktober 70-95, december 65-75, marc 62-50.

Dunajska borza 18. oktobra 1894.

	danes	včeraj
Drjavni dolg v papirju	99-10	99-20
v srebru	99-0	99-15
Avstrijska renta v slatu	123-70	123-65
v kronah	98-10	98-10
Kreditne akcije	369-75	370-75
London 10 Let.	124-90	124-90
Napoleoni	8-89	8-89
100 mark	60-95	60-95
100 italj. lir	45-40	45-40

Gostilno s prenočišči

ALLA NUOVA ABBONDANZA

ulica Torrente 15, 24-7
priporoča podpisani slavnemu občinstvu. Prostorji so odprti in proskrbljeni s svežimi jedili do 2. ure popoldne, s izvrstnimi namiznimi in desortnimi vini ter izvrstno kuhinjo. Dreberjevo pivo po niskih cenah. Za točno in vestno postrožbo jamči onišni
F. FAYERO.

Zaloga piva

Reininghaus v Steinfeldu — Gradec

zaloga kisle vode Mattoni's Giesshändler

prl

A. DEJAKU, junior,

v Trstu, via degli Artisti št. 8.
zastopnik za Primorako, Dalmacijo in Levant.

Tinct. chinae nervotica comp.

Prof. dra. Liebera živce okrepjujoči

ELIKSIR.

Jedino pravi s varstveno znamko krič in sidro. Pripravljen po predpisu v lekarni Max Fanta v Pragu. Ta priprava je že več let znana kakor izvrstno živce okrepjujoče sredstvo. Steklenica po glđ. 1. 2 in 3-50. Dalje pripravljeno še šelodnača kapljice sv. Jakoba kot večkrat iskušeno domače sredstvo. Steklenica 60 nč. in 1 glđ. 20 nč. Dobliva se v lekarnah. Glavna zaloga: L'karna Seravalle v Trstu; dalje: lekarna Zanetti v Trstu; stara o. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stefausplatz, kakor tudi v drugih lekarnah.